

اخراج آذربایجان از سازمان همکاری اسلامی

محسن پاک آیین

سفیر سابق ایران در آذربایجان

در ادامه روند تقویت ارتباطات رژیم صهیونیستی با جمهوری آذربایجان، اسحاق هر تروک رئیس این رژیم جعلی به باکو سفر کرده است. اگر چه دوطرف سعی دارند انجام این سفر را جهت تقویت «روابط راهبردی» برای خرید تسلیحات علیه ارمنستان یا استفاده از لابی یهود برای تضعیف لابی ارامنه، عنوان کنند اما به نظر می‌رسد مقابله مشترک با آمان آزادی فلسطین، یکی از اهداف اصلی و پنهان این سفر است. در این ارتباط نکاتی چند می‌تواند قابل تامل باشد. نخست اینکه؛ بنا به امار رسمی اسرائیل واردکننده ۴۰ درصد از کل صادرات نفت خام جمهوری آذربایجان است و اخبار غیر رسمی میزان پنجاه درصد را تأیید می‌کند. جمهوری آذربایجان با فروش نفت به اسرائیل و تأمین سوخت این رژیم، موتور جنگی تل‌آویو را علیه مردم مسلمان و بی‌گناه فلسطین روشن نگه می‌دارد. در واقع دولت باکو بعد از آمریکا، شریک اصلی جنایات رژیم صهیونیستی علیه مردم فلسطین است. دیگر اینکه در مقطع فعلی دولت نتانیاهو در موقعیتی بسیار شکننده در داخل سرزمین‌های اشغالی قرار داشته و در عرصه نظامی نیز شکست سختی در مقابل مجاهدین فلسطین متحمل شده است. ایجاد فرصت برای خروج این رژیم از انزوا توسط جمهوری آذربایجان، اقدامی در خلاف جهت منافع مردم فلسطین و منافع مسلمانان است. به عبارت دیگر در زمانی که برخی از کشورهای عربی که انگیزه عادی‌سازی روابط با اسرائیل را داشتند، احتیاط اختیار کرده و روند عادی‌سازی را متوقف ساخته‌اند، جمهوری آذربایجان با بی‌اعتنایی به جهان اسلام و مردم فلسطین، روابط خود را با اسرائیل طوطی می‌کند. از طرفی ارتباطات ضد فلسطینی باکو با اسرائیل بخصوص تأسیس سفارت جمهوری آذربایجان در تل‌آویو، موجی از اعتراض، خشم و ناراضیاتی را در میان گروه‌های فلسطینی و ملت فلسطین و جریان‌های سیاسی و سیاستمداران و افکار عمومی جهان عرب و کشورهای مسلمان برانگیخت. این اقدام همچنین با محکومیت گسترده رهبران و گروه‌های برجسته فلسطینی همچون جنبش جهاد اسلامی فلسطین (حماس)، فتح و جهاد اسلامی مواجه شده است و برخی رهبران فلسطینی از آن به عنوان «خیانت به آرمان آزادی فلسطین» یاد کردند. از سوی دیگر سازمان همکاری اسلامی (OIC) به عنوان دومین سازمان بین دولتی پس از سازمان ملل متحد با عضویت ۵۷ کشور، نمی‌بایست نسبت به این قبیل تحرکات جمهوری آذربایجان بی‌توجه باشد. فلسفه ایجاد این سازمان در ۲۵ سپتامبر ۱۹۶۹ اعتراض به آتش سوزی جنایی مسجدالاقصی توسط اسرائیل بود و سپس حمایت از آرمان فلسطین و مقابله با جنایات اسرائیل در دستور کار سازمان قرار گرفت. امروز سازمان همکاری اسلامی باید صدای جهان اسلام و پرچمدار اتحاد مسلمانان برای حفاظت و حمایت از منافع اسلامی و مقابله با عوامل مخرب از جمله رژیم صهیونیستی باشد. در بیانیه پایانی چهاردهمین نشست سران آذربایجان به عنوان عضو سازمان همکاری اسلامی، بافروش نفت به اسرائیل و تلاش برای خروج این رژیم از انزوا، خلاف مواضع‌های سازمان همکاری اسلامی عمل کرده و می‌بایست با برخورد منطقی و قانونی مواجه شود. در نهایت در این مقطع کشورهای مسلمان جهت حمایت از مردم فلسطین و گروه‌های جهادی باید از سازمان همکاری اسلامی بخواهند که موضوع اخراج یا تعلیق عضویت جمهوری آذربایجان در سازمان را به دلیل مشارکت در جنایات رژیم صهیونیستی در دستور کار قرار دهد. جمهوری اسلامی ایران و اعضای محور مقاومت می‌توانند در این هدف مقدس، پیشگام باشند.

خبر

محمد مهدی عرب انصاری خبر داد

برگزاری ویژه برنامه‌های ۱۴ و ۱۵ خرداد با شعار «خمینی، حقیقت ماندگار»

رئیس ستاد مرکزی مراسم ۱۴ و ۱۵ خرداد، گفت: ویژه برنامه‌های سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی(ره) و قیام تاریخی یوم الله پانزدهم خرداد، در بیش از هزار شهر و بسیاری از روستاهای کشور با شعار «خمینی، حقیقت ماندگار» بر گزار می‌شود. حجت‌الاسلام والمسلمین محمد مهدی عرب انصاری برنامه‌های اجرایی در استان‌های مختلف کشور را اعلام کرد و افزود: برگزاری همایش تخصصی «چایگاه والای بانوان در مکتب امام خمینی(ره)» با حضور علما، روحانیون و طلاب حوزه‌های علمیه بانوان در سراسر کشور، حرکت دسته عزاداری از محل حسینیه‌ها در مراکز استان‌ها و در همین روز در تمامی شهرهای تابعه استان‌ها، برپایی سوگواره «روح‌الله» ویژه کودکان و نوجوانان و اجتماع بزرگ دانش‌آموزی «فرزندان روح‌الله» در استان سیستان و بلوچستان و شهرهای (زابل - ایرانشهر - دلگان - چابهار - نیکشهر - سراوان)، برگزاری نمایشگاهی از آثار و تصاویر امام خمینی(ره) در محل مراسم بزرگداشت ارتحال حضرت امام خمینی(ره) در سراسر کشور، برگزاری مراسم ویژه استان قم از سوی مقام معظم رهبری روز ۱۲ خرداد بعد از نماز مغرب و عشاء در حرم مطهر حضرت فاطمه معصومه(س)، برپایی نمایشگاه ویژه تصویری و برنامه‌های مختلف با حضور میهمانان خارجی از روز ۱۰ خرداد در بیت حضرت امام(ره) در شهر مقدس قم، برگزاری مسابقات فرهنگی و هنری با موضوعات ۱۴ و ۱۵ خرداد ماه در زمینه‌های مختلف از قبیل شعر و مقاله و وصیت‌نامه و زندگی‌نامه حضرت امام خمینی(ره) در مساجد و تکیا و سراسر کشور، برگزاری برنامه گردهمایی شعری آئینی و شب شعر امام و رهبری؛ دعوت و حضور کارشناسان شاخص در میزگردهای تخصصی تلویزیونی، ساخت ویژه برنامه‌های این ایام و پرداختن به ۳ موضوع مهم؛ ارتحال حضرت امام(ره) و یوم الله پانزدهم خرداد و زعامت مقام معظم رهبری در صدا و سیما و مرکز استان‌ها، برگزاری دومین سوگواره فرزندان روح‌الله و مورخانی (اوهامی غم انگیز بهیچ استان لرستان) در شهرهای دلفان، کوهدشت، رومشگان استان و ویژه مراسم شهر خرم آباد و برگزاری مراسم سالگرد ارتحال امام در زادگاه و بیت تاریخی امام‌خمینی کبیر در شهر خمین، از دیگر برنامه‌های پیش‌بینی شده در استان‌های مختلف به مناسبت سالگرد ارتحال بنیانگذار کبیر جمهوری اسلامی و بزرگداشت قیام تاریخی ۱۵ خرداد است.

حسینعلی شهر یاری، نماینده زاهدان در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

دولت باید حق‌ابه مردم سیستان و بلوچستان را تأمین کند

طالبان رویکرد خود را تغییر ندهد برایشان گران تمام خواهد شد

طالبان عمداً آب رودخانه هیرمند را منحرف می‌کند

عدم تأمین حق‌ابه هیرمند، زندگی مردم سیستان و بلوچستان را تحت تأثیر قرار داده است

تأمین نشدن حق‌ابه هیرمند ریزگردها را در سیستان و بلوچستان افزایش داده است

آرمان ملی - احسان انصاری: مهم‌ترین چالش‌های زندگی مردم سیستان و بلوچستان در شرایطی که حق‌ابه هیرمند به آنها نمی‌رسد چیست؟ آیا طالبان تعمداً حق‌ابه ایران را نمی‌دهد؟ دولت برای تأمین حق‌ابه ایران از طالبان چه رویکردی باید در پیش بگیرد؟ تنش آبی بین ایران و طالبان به چه میزان از این ظرفیت بر خوردار است که به یک تنش نظامی تبدیل شود؟ «آرمان ملی» برای پاسخ به این سوالات با دکتر حسینعلی شهر یاری، نماینده مردم زاهدان و رئیس کمیسیون بهداشت مجلس شورای اسلامی گفت‌وگو کرده است. شهر یاری معتقد است: «آقای رئیسی در سفری که به استان سیستان و بلوچستان داشتند با اخطار به طالبان عنوان کردند که دولت حق‌ابه مردم سیستان و بلوچستان را می‌گیرد. در این زمینه من معتقدم دولت می‌بایست به هر قیمتی حق‌ابه مردم سیستان و بلوچستان را تأمین کند. هنگامی که عنوان می‌کنم به هر قیمتی به منظور این است که دولت می‌بایست از همه ابزارهایی که دارد در این زمینه استفاده کند تا حق‌ابه مردم تأمین شود. نکته دیگری که در این زمینه وجود دارد این است که من از نیروهای مسلح جمهوری اسلامی می‌خواهم که طالبان را گوشمالی بدهد تا شاهد تکرار اتفاقاتی که روز شنبه رخ داد و باعث شهادت یکی از سربازان کشور شد نباشیم. به هر حال ایران اهرم‌های فشار زیادی در مقابل طالبان در اختیار دارد و به همین دلیل باید از این اهرم‌های فشار استفاده کند. ما مانند سایر کشورها اصلاً دولت حاکم بر افغانستان را به رسمیت نمی‌شناسیم». در ادامه حاصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

ایران داده شود. الان هم که ظاهراً آمریکایی‌ها از افغانستان رفته‌اند دولت، وزارت امور خارجه و وزارت نیروی ما به هر قیمتی که شده باید مشکل آب را حل کنند، چون نه فقط برای سیستان که متأسفانه شهر زاهدان هم به نوعی به این آب وابسته است.

آیا طالبان تعمداً حق‌ابه ایران را نمی‌دهد؟

بر اساس تصویری که ماهواره‌های داخلی و بین‌المللی ثبت کرده‌اند در سد کجکی در حدود ۲ میلیارد متر مکعب آب وجود دارد. به جز سد کجکی دولت افغانستان بند جدیدی به نام بند کمال خان روی رودخانه هیرمند احداث کرد. پس از آن نیز انحراف‌های جدیدی در رودخانه هیرمند به وجود آورد که در سال‌های اخیر این انحراف‌ها بیشتر نیز شده است. رود دیگری به نام فرارود نیز وجود داشت که به تازگی دولت افغانستان روی آن سد احداث کرده و آب آن را منحرف کرده است. به همین دلیل لازم است که دولت از حق مردم سیستان و بلوچستان دفاع کند. این در حالی است که اتباع افغانستانی بسیاری در سیستان و بلوچستان حضور دارند. به همین دلیل نیز همه دچار مشکل شده‌اند. نکته مهم در این زمینه وجود ریزگردها در منطقه سیستان و بلوچستان است. تنها راه حل این بحران بزرگ نیز پیگیری حق‌ابه تالاب هامون از افغانستان است چرا که تا زمانی که آب وارد هامون نشود ریزگردها نیز این مهمان ریه‌های مردم خواهند بود. بر اساس تصاویر ماهواره‌ای آب در رودخانه هیرمند وجود دارد اما طالبان با رویکردی که در پیش گرفته اجازه ورود آن به ایران را نمی‌دهد.

با توجه به درگیری مرزی که بین ایران و طالبان در روز شنبه رخ داد و واکنش‌های گسترده‌ای نیز به همراه داشت به چه میزان این احتمال وجود دارد که تنش آبی ایران و طالبان به یک تنش سیاسی و نظامی منجر شود؟

آقای رئیسی در سفری که به استان سیستان و بلوچستان داشتند با اخطار به طالبان عنوان کردند که دولت حق‌ابه مردم سیستان و بلوچستان را می‌گیرد. در این زمینه من معتقدم دولت می‌بایست به هر قیمتی حق‌ابه مردم سیستان و بلوچستان را تأمین کند. هنگامی که عنوان می‌کنم به هر قیمتی به منظور این است که دولت می‌بایست از همه ابزارهایی که دارد در این زمینه استفاده کند تا حق‌ابه مردم تأمین شود. نکته دیگری که در این زمینه وجود دارد این است که من از نیروهای مسلح جمهوری اسلامی می‌خواهم که طالبان را گوشمالی بدهد تا شاهد تکرار اتفاقاتی که روز شنبه رخ داد و باعث شهادت یکی از سربازان کشور شد نباشیم. به هر حال ایران اهرم‌های فشار زیادی در مقابل طالبان در اختیار دارد و به همین دلیل باید از این اهرم‌های فشار استفاده کند. ما مانند سایر کشورها اصلاً دولت حاکم بر افغانستان را به رسمیت نمی‌شناسیم.

بهر است طالبان به جای انتقاد به صحبت‌های رئیس جمهور ایران و ایجاد حواشی مشکلات داخلی و مسائل حقوق بشری خود را حل کنند و بیش از این از نجات جمهوری اسلامی سوء استفاده نکنند که قطعاً برایشان گران تمام خواهد شد.

میزان آبی که این افراد در ایران مصرف می‌کنند، بسیار بیشتر از حق‌ابه ما از رود هیرمند است. لذا دولت افغانستان باید به وظیفه قانونی خود عمل کند، زیرا در غیر این صورت، همان

طور که آقای رئیسی نیز قول داده است، جمهوری اسلامی برای تأمین حق‌ابه خود از رود هیرمند و حل مشکل خشکسالی سیستان از اهرم‌های فشار استفاده خواهد کرد و هرگز در مورد این مسئله کوتاه نمی‌آید. متأسفانه در دولت‌های گذشته موضوع حق‌ابه سیستان به صورت جدی پیگیری نشده است و به همین دلیل خشکسالی باعث شده که بادهای ۱۲۰ روزه به دلیل خشکی دریاچه هامون به توفان شن ۲۰۰ روزه تبدیل شود و زندگی مردم این منطقه را سخت‌تر از گذشته کند. به دلیل مشکل کم آبی در دولت آقای احمدی‌نژاد و مجلس هفتم در مجلس تصویب شد که برای حل مشکل کم آبی سیستان و بلوچستان آب دریاچه عمان به منطقه سیستان انتقال پیدا کند. با این وجود این اتفاق رخ نداد. در دولت آقای روحانی نیز این موضوع در دستور کار قرار گرفت. حتی در روزهای پایانی دولت آقای روحانی کلتگ پروژه آب رسانی از چابهار به سیستان و بلوچستان زده شد. با این وجود تاکنون این پروژه به نتیجه نرسیده است.

چرا این پروژه به نتیجه نرسیده است؟ آیا در دولت رئیسی در این زمینه مطالبات جدی صورت گرفته است؟

واقعیت این است که در مجالس نهم و دهم دو بار از وزیر امور خارجه در مورد حق‌ابه سیستان سؤال کردم و متأسفانه به جای نرسید. این آبی که بسیاری ذوق زده شدند و مصاحبه کردند که ما باعث شدیم آب بیاید و وجود واقعی هم نداشت، درست است که سد کمال خان باز شده بود، ولی آبی را برای سیستان رها نکرده بودند. از سوی دیگر وزیر دولت طالبان و جمهوری اسلامی یک سری جلسات را در این ارتباط برگزار کردند و وزیر خارجه دولت طالبان به تهران آمد و در مورد حق‌ابه سیستان هم گفت وگویی صورت گرفت. آنها امیدوار بودند که اتفاقی رخ دهد، ولی متأسفانه اتفاقی نیفتاد.

در نهایت هم بحث انتقال آب دریای عمان به سیستان و بلوچستان که از زمان دولت آقای احمدی‌نژاد مطرح بود، در دولت آقای روحانی هم ادامه پیدا کرد و حتی در پایان دولت آقای روحانی هم از طریق ویدیو کنفرانس وزیر صمت با حضور روحانی که رئیس جمهور وقت بود کلتگ آن زده شد. در حال حاضر هم که مجدداً این طرح در مجلس تصویب شد، ولی این مصوبه‌ها و طرح‌ها که برای مردم سیستان و بلوچستان، به این زودی‌ها آب نمی‌شود.

آن چاه‌های ژرفی هم که روی آن کار می‌کنند باید به تعداد زیادی باشد تا حداقل بتوانند آب آشامیدنی مردم را تأمین کنند، آن هم هنوز به حد نصایب که نیاز است نرسیده است. تاکنون گفته می‌شد آمریکایی‌ها در آنجا اجازه نمی‌دهند حق‌ابه

ایران اهرم‌های فشار زیادی در اختیار دارد و به همین دلیل باید از این اهرم‌های فشار استفاده کند. ما

مانند سایر کشورها اصلاً دولت حاکم بر افغانستان را به رسمیت نمی‌شناسیم.

بهرتر است طالبان به جای انتقاد به صحبت‌های رئیس جمهور ایران و ایجاد حواشی مشکلات داخلی و مسائل حقوق بشری خود را حل کنند و بیش از این از نجات جمهوری اسلامی سوء استفاده نکنند

که قطعاً برایشان گران تمام خواهد شد

حدا خوبی آب وجود دارد و طبق ارزیابی داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای بین‌المللی، سطح آب موجود در پشت سد حدود ۸۰ درصد ظرفیت سد را پر کرده است. در مورد سد کمال خان نیز، وجود آب در مخزن سد، نشانگر این است که آب رهاسانی شده از سد عظیم کجکی، به این سد رسیده و این میزان آب توانسته علاوه بر تأمین آب مورد نیاز اراضی کشاورزی در مسیر سد کمال خان، مخزن سد را هم در بر بگیرد. تصاویر ماهواره‌ای ضمن اثبات وجود آب در مخزن سد کمال خان، نشان می‌دهد که بعضاً در پیچه‌های این سد به سمت ایران باز شده است، اما

میزان آبی که از این سد به سمت ایران روانه شده، چندین کیلومتر جلوتر توسط دو کانال دست‌ساز مجدداً به داخل خاک افغانستان منحرف شده و عملاً هیچ آبی به داخل ایران وارد نمی‌شود.

عدم تأمین حق‌ابه هیرمند چه تأثیری روی زندگی مردم سیستان و بلوچستان گذاشته است؟

آب مایه حیات است و روی بخش‌های مختلف زندگی مردم تأثیر می‌گذارد. امروز این وضعیت برای مردم سیستان و بلوچستان رخ داده و مردم با مشکلات زیادی مواجه شده‌اند. مشکل خشکسالی سیستان و عدم تأمین حق‌ابه ایران از رود هیرمند، از سال‌ها پیش بوده و دولت خیلی دیر در رابطه با حل این مشکل اقدام کرده است. اکنون سیستان وضعیت بسیار نامناسبی دارد. حدود ۸ میلیون نفر از مردم افغانستان ساکن

ایراند و با این افراد همانند شهروندان ایرانی رفتار می‌شود.

نگره

آیا برنامه هفتم توسعه قابل تحقق است؟

چندی پیش برنامه‌ای پنج ساله تحت عنوان برنامه هفتم توسعه که استراتژی و اهداف شاخص‌های کلان اقتصاد ایران را برای پنج سال آینده تعیین می‌کند رونمایی شد. اهمیت این برنامه و کلار برنامه‌های پنج ساله که قدمتی طولانی در سیاست‌گذاری اقتصاد ایران دارند این است که مسیر حرکت سیاست‌گذاری اقتصادی را مشخص می‌کند اما اینکه این برنامه‌ها تا چه حد به اهداف خود می‌رسند تجربه نشان داده که دست کم برنامه‌های پنج ساله پنجم و ششم با شکست مواجه شدند. ایران در بین کشورهای خاورمیانه پیشینه‌ای نسبتاً طولانی از برنامه‌ریزی برای توسعه اقتصادی البته با محوریت سازمان برنامه و بودجه دارد. تا زمان انقلاب در سال ۱۳۵۷، پنج برنامه توسعه با مدت‌های گوناگون در ایران در یک بازه سی ساله پیاده شد؛ و پیش از این تلاش‌ها برای برنامه‌ریزی انواع کمتر رسمی مداخله دولت در اقتصاد مختلط دولتی و خصوصی این کشور صورت گرفته است. بعد از انقلاب نیز برنامه‌های پنج ساله توسعه ادامه پیدا کرد و تاکنون شش برنامه توسعه پنج ساله تدوین شده و اکنون از برنامه هفتم توسعه رونمایی شده است. برنامه اول توسعه پس از انقلاب سال ۱۳۵۷ ایران از سال ۱۳۶۸ و بعد از پایان جنگ تدوین شد و تا سال ۱۳۷۲ ادامه پیدا کرد. برنامه دوم توسعه پس از انقلاب نیز سال‌های بین ۱۳۷۴ تا ۱۳۷۸ را در برمی‌گرفت و برنامه سوم نیز برای بازه زمانی ۱۳۷۹ تا سال ۱۳۸۳ تدوین شد. پس از آن برنامه چهارم توسعه تدوین شد که از سال ۱۳۸۴ آغاز و تا سال ۱۳۸۸ دوام داشت و سپس برنامه‌های توسعه دهه ۹۰ ایران آغاز شد که هم‌زمان با شروع دور اول تحریم‌های غرب علیه ایران بود. برنامه پنج توسعه پنجم از سال ۱۳۹۰ و در دوره دوم دولت محمود احمدی‌نژاد آغاز شد و تا سال ۱۳۹۴ ادامه پیدا کرد و سپس برنامه ششم توسعه یک سال قبل از تحریم‌های دونالد ترامپ علیه ایران یعنی سال ۱۳۹۶ تدوین شد و تا سال ۱۴۰۰ طول کشید.

جزئیات برنامه هفتم توسعه

لااحه برنامه پنج ساله هفتم توسعه برای سال‌های ۱۴۰۲ تا ۱۴۰۶ تدوین شده که شامل ۲۲ فصل و ۷ بخش است که بخش‌های اقتصادی، زیربنایی، فرهنگی و اجتماعی، علمی، فناوری و آموزشی، سیاست خارجی، دفاعی و امنیتی و اداری، حقوقی و قضایی است. هدف‌گذاری‌های شاخص‌های کلان اقتصاد در برنامه هفتم توسعه به این شرح است: رشد اقتصادی هشت درصد، رشد تشکیل سرمایه ناخالص سرمایه گذاری ۲۲.۶ درصد، رشد موجودی سرمایه ۶.۵ درصد، رشد اشتغال ۳.۹ درصد سالانه معادل یک میلیون شغل، متوسط نرخ تورم سالانه ۱.۹۷ درصد و نرخ تورم هدف گذاری شده در پایان برنامه ۹.۵ درصد در نظر گرفته شده است. از دیگر هدف‌گذاری‌های پیش‌بینی شده در برنامه هفتم توسعه می‌توان به رشد بهره‌وری کل عوامل تولید ۲.۸ درصد با داشتن سهم ۳۵ درصدی از رشد اقتصادی هشت درصدی، متوسط رشد نقدینگی ۲۰.۴ درصد و در سال پایانی برنامه ۱۳.۸ درصد، متوسط رشد صادرات نفتی ۱۲.۴ درصد، متوسط رشد صادرات غیرنفتی ۲۲.۶ درصد. همچنین متوسط نسبت درآمدهای عمومی به اعتبارات هزینه‌ای ۹۴ درصد و در سال پایانی برنامه نیز باید به ۱۰۰ درصد برسد. متوسط نرخ رشد بخشی در برنامه هفتم توسعه به منظور تحقق رشد اقتصادی هشت درصد، در بخش کشاورزی ۵.۵ درصد، نفت ۱۳.۳ درصد، معدن ۱۱.۸ درصد، صنعت ۸.۵ درصد، آب، برق و گاز ۸.۱ درصد. از سوی دیگر میزان سرمایه‌گذاری لازم به قیمت جاری برای تحقق رشد اقتصادی هشت درصد در کل اقتصاد، ۶۰ هزار و ۲۳۴ هزار میلیارد تومان است.

مقایسه شرایط تدوین برنامه‌های ششم و هفتم

برنامه هفتم توسعه در حالی تدوین شده که محور اصلی این برنامه طبق گفته سازمان برنامه و بودجه روی حل و فصل ناترازی‌ها قرار گرفته است. اقتصاد ایران اکنون با ناترازی‌های زیادی دست و پنجه نرم می‌کند که نتیجه آن تورم افسارگسیخته کنونی است. ناترازی در بودجه عملیاتی، ناترازی در شبکه پولی و بانکی، ناترازی در بخش انرژی، ناترازی در بخش سلامت و... بنابراین یکی از اهداف اصلی برنامه هفتم اصلاح ساختار بودجه‌ریزی طی بازه زمانی پنج ساله است. نکته مهم دیگر درباره شرایط تدوین برنامه هفتم توسعه و ششم است. برنامه ششم توسعه در سال ۱۳۹۶ تدوین شد یعنی سایه تحریم‌ها از سر اقتصاد ایران رفع شده بود و نرخ تورم در بازه زمانی ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ در محدوده زیر ۱۰ درصد قرار داشت و تورم سال ۱۳۹۴ نیز حدود ۱۱ درصد بود. شرکت‌های بزرگ خارجی در ایران حضور داشتند و رسیدن به اهداف شاخص‌های کلان در برنامه ششم قابلیت دسترسی بیشتری نسبت به شرایط اکنون داشت، شرایطی که ایران در تحریم شدید اقتصادی به سر می‌برد و هر گونه معاملات داری و بوروی با ایران ممنوع است.